

VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLE

Auteurs

Concerncontrollen – Mascha Heijmans & Adviseurs
VIC – Rachel de Kort, Job Brouwers en Maartje van den Hoven

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
1. Inleiding.....	2
2. Vooraf.....	3
3. Rechtmatigheidsverantwoording.....	4
3.1 Aanleiding.....	4
3.2 Rechtmatigheidsverantwoording van het college.....	4
3.3 Kadernota rechtmatigheid.....	4
3.4 Definitie en criteria.....	4
3.5 Normenkader, toetsingskader en verantwoordingsgrens.....	6
3.6 Relevant wettelijk kader.....	7
4. Aanpak Verbijzonderde Interne Controle.....	8
4.1 Controlemethode.....	8
4.2 Controle omvang.....	9
4.3 Materialiteit.....	9
4.4 Afwijkende controlefrequentie.....	10
4.5 Planning verbijzonderde interne controle.....	10
4.6 Foutenevaluatie bij de controles.....	11
4.7 Integrale controle.....	11
5. Rapportage.....	11
6. Verbijzonderde interne controles 2025.....	12
6.1 Sociaal Domein.....	12
6.2 Overige Processen.....	13
7. Fraude risicoanalyse.....	15
7.1 Doel fraude risicoanalyse.....	15
7.2 Definities.....	15
7.3 Aandachtspunten accountant.....	15
7.4 Opstellen frauderisicoanalyse.....	16
7.5 Controle.....	16

1. Inleiding

De interne beheersing is een essentieel onderdeel van de gemeentelijke organisatie en draagt bij aan de effectiviteit en rechtmatigheid van de bedrijfsvoering binnen de gemeente Drimmelen. Concerncontrol speelt hierbij een sleutelrol door de mate van interne beheersing van werkprocessen te toetsen via verbijzonderde interne controles (VIC). De centrale vragen die hierbij gesteld worden zijn: *doen we de goede dingen op de goede manier? Wat leren we van de verbijzonderde interne controle? Hoe kunnen we onszelf verbeteren?* Ook is er de vraag hoe VIC past binnen het bredere proces van de organisatieontwikkeling en sturing.

In het “Kaderplan Interne beheersing gemeente Drimmelen” wordt de rol van Concerncontrol in de doorontwikkeling van de beheersingsorganisatie beschreven. Het doel is om de bedrijfsvoering van de gemeente Drimmelen te brengen naar een situatie waarin deze “in control” is. Deze doorontwikkeling is een langetermijnproces, waarbij de eerste stappen de afgelopen jaren reeds zijn gezet om de basis van interne beheersing te versterken. Het plan schetst de ambities en de aanpak voor het komende jaar, met als doel de implementatie van procesgerichte controles. Dit is een weloverwogen keuze, waarbij ook wordt gekeken naar de ondersteuning door passende applicaties.

Dit jaarplan van Concerncontrol maakt duidelijk welke concrete werkzaamheden in het kader van de verbijzonderde interne controle (VIC) voor het jaar 2025 op de planning staan. Het college van Burgemeester & Wethouders dient jaarlijks het VIC-plan vast te stellen. Hiermee voldoet de gemeente Drimmelen aan de verplichtingen uit artikel 212/213 van de Gemeentewet. Door zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking van de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen. Deze toetsing heeft als doel met redelijke zekerheid vast te stellen dat de financiële beheershandelingen binnen de kader van de wet- en regelgeving, zoals vastgesteld door de gemeenteraad, zijn uitgevoerd. Dit wordt verder toegelicht in het hoofdstuk ‘Normenkader’.

2. Vooraf

In het kaderplan wordt de aanpak beschreven voor het bereiken van een situatie waarin de bedrijfsvoering van de gemeente Drimmelen ‘in control’ is. Waarbij onderkend moet worden dat het nog niet haalbaar is om volledig vorm en inhoud te geven aan deze aanpak. Daarom is in het kaderplan een ingroescenario opgenomen, waarbij in fasen wordt toegewerkt naar een volledig geïntegreerde en geoptimaliseerde beheersingsstructuur.

Het doel voor de interne controle van de gemeente Drimmelen in 2025 is:

“Verbeteren en versterken van interne beheersing door een gestandaardiseerde, procesgerichte aanpak van interne controles, met specifieke focus op de volledigheid, juistheid en tijdigheid van de financiële processen, en het aantonen van compliance met wet- en regelgeving.”

Met deze aanpak kan de gemeente de doorontwikkeling van interne beheersing voortzetten en aantonen dat de financiële processen effectief en rechtmatig worden uitgevoerd, terwijl tegelijkertijd een basis wordt gelegd voor continue verbetering in de komende jaren.

De in dit VIC-plan opgenomen controles betreffen een ‘hybride’ aanpak; een combinatie van organisatiegericht en gegevensgericht, waarbij het zwaartepunt op de gegevensgerichte controles ligt. Het is op voorhand immers niet de verwachting dat alle onderdelen in de volle omvang aan de daaraan te stellen eisen voldoen; er is zoals gezegd sprake van een groeitraject. Deze bevindingen van eerdere jaren ondersteunen deze verwachting. In dit plan werken we eerst het algemeen kader uit, dan de gegevensgerichte benadering en vervolgens de bredere aanpak.

Dit VIC-plan sluit aan op het controleprotocol accountantscontrole jaarrekening dat jaarlijks door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Het controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening. Jaarlijks toetst de accountant volgens de Nadere voorschriften controle en overige Standaarden (NV COS) van de Nederlandse beroepsorganisatie van accountants (NBA) de kwaliteit van de opzet, de invoering (het bestaan), en de werking van de belangrijkste interne beheersmaatregelen voor alle significante bedrijfsprocessen.

Externe inhuur verbijzonderde interne controle

De gemeente Drimmelen koopt de interne controle op het Sociaal Domein in bij de gemeente Oosterhout. Sinds oktober 2010 huurt de gemeente Drimmelen Maartje van den Hoven, werkzaam bij de gemeente Oosterhout, in voor het uitvoeren van deze verbijzonderde interne controle.

Vanaf 2022 huurt de gemeente Drimmelen Adlitz in voor de uitvoering van de verbijzonderde interne controle buiten het Sociaal Domein.

Samen met de concerncontroller zijn de externe partijen verantwoordelijk voor het jaarlijks actualiseren van het VIC-plan en het borgen van de verantwoordelijkheid voor administratieve organisatie en interne beheersing (verbijzonderde interne controle) op de vakafdelingen en het ondersteunen bij het organiseren van 'checks and balances' bij de ondersteunende afdelingen.

Bij het signaleren van onvolkomenheden worden de controlebevindingen en/of aanbevelingen gerapporteerd aan de concerncontroller, de afdelingsmanager en de proceseigenaar. Per significant bedrijfsproces is een proceseigenaar aangewezen.

In 2025 zal vanuit deze externe expertise een actieve bijdragen worden geleverd aan de verdere organisatieontwikkeling, met een focus op procesgericht werken.

3. Rechtmatigheidsverantwoording

3.1 Aanleiding

Artikel 213 van de gemeentewet verplicht iedere gemeente om een controleverordening op te stellen. Een verordening waarin de raad regels vaststelt voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. In het verlengde van deze verordening is dit VIC-plan opgesteld. Dit VIC-plan regelt de controle op de financiële rechtmatigheid en de verantwoording daarvoor door het college.

3.2 Rechtmatigheidsverantwoording van het college

Vanaf het verslagjaar 2023 zijn colleges verplicht om een rechtmatigheidsverantwoording af te geven, welke onderdeel is van de jaarrekening. In de rechtmatigheidsverantwoording moet het college aangeven of zij van mening is dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. In de paragraaf Bedrijfsvoering in de jaarstukken is aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid.

3.3 Kadernota rechtmatigheid

De commissie BBV geeft in een Kadernota rechtmatigheid met stellige uitspraken en aanbevelingen richting aan de wijze waarop gemeenten om dienen te gaan met de rechtmatigheidsverantwoording van het college aan de raad. In dit VIC-plan gaat het college uit van de Kadernota rechtmatigheid 2024.

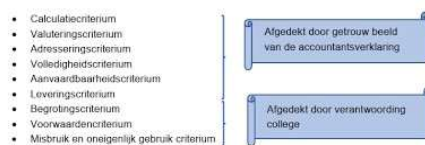
3.4 Definitie en criteria

Definitie rechtmatigheid

Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat het er om dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen, anders gezegd om financiële rechtmatigheid.

Criteria

De gemeente heeft te voldoen aan 9 criteria op het gebied van financiële rechtmatigheid. Van het college wordt verwacht dat zij op de laatste drie criteria een verantwoording qua rechtmatigheid aflegt.

Begrotingscriterium

De rechtmatigheidsverantwoording van het college bevat het totaal aan afwijkingen die boven de door de raad vastgestelde grens uitkomen. Voor de afwijkingen die passen binnen de gemaakte afspraken tussen de gemeenteraad en het college wordt vervolgens verwezen naar de programma's. Een totaaloverzicht van de afwijkingen tussen begroting en jaarrekening maakt immers onderdeel uit van de toelichting van de programma's onder de derde W-vraag ("Wat mag het kosten?"). In de rechtmatigheidsverantwoording worden vervolgens alleen de afwijkingen toegelicht die niet passen in de afspraken tussen de gemeenteraad en het college.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die gelden voor de uitvoering van financiële beheershandelingen door het college, zoals vastgesteld door de gemeenteraad. Deze eisen of voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals de doelgroep, termijnen, grondslagen, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, rechtmatigheid, hoogte en duur.

Dit criterium biedt vooral aandachtspunten bij:

- Het verstrekken van subsidies, met name het naleven van de eigen gestelde voorwaarden.
- Het voorkomen van niet-toegestane staatssteun.
- Het voldoen aan de regels voor Europese aanbestedingen.
- Het naleven van de Participatiewet.
- De toepassing van modelverordeningen, zoals verordening 212 (financieel beleid) en 213a (controle op rechtmatigheid).
- De juiste uitoefening van bevoegdheden.
- Het bewaken van personeelslasten binnen de vastgestelde kaders.
- Het naleven van overige gemeentelijke verordeningen.

Hierdoor kan de gemeenteraad toezien op een rechtmatige en doelmatige uitvoering van het financiële beheer door het college.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Het is aan de gemeente om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. De gemeente zal in eerste plaats bezien welke eisen de wet- en regelgeving stelt ten aanzien van M&O, wat daarin is geregeld omtrent de handhaving en hoe zich dat heeft vertaald naar de opzet van de interne organisatie. Het M&O-beleid moet voldoende actueel zijn en voldoende zijn afgestemd op de meest recente wetgeving en de praktijk. Het college dient een uitspraak te doen in hoeverre het M&O beleid ook feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen werken. De basis daarvoor ligt in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern al uitgevoerde controles en evaluaties. Wanneer het college concludeert dat het M&O-beleid (op onderdelen) niet actueel is en/of dat de er geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet wordt nageleefd vermeldt het college dit in de paragraaf Bedrijfsvoering van de jaarrekening. Daadwerkelijke afwijkingen worden, voor zover zij niet het betrouwheidsaspect raken, betrokken bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.

3.5 Normenkader, toetsingskader en verantwoordingsgrens

Normenkader

Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording betreft de inventarisatie van relevante regelgeving, van andere overheden en van de gemeente zelf. Om het normenkader te kunnen gebruiken voor de interne beheersing moet het normenkader actueel worden gehouden. Ten behoeve van de uitwerking is het van belang dat bekend is welke bepalingen van de regelgeving relevant zijn voor het rechtmatigheidsbeheer. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording gaat het daarbij om de bepalingen waar voor de gemeente financiële consequenties uit kunnen voortkomen.

Het operationaliseren van het normenkader is een taak van het college en wordt vastgelegd in het toetsingskader. Het jaarlijks vaststellen van het normen- en toetsingskader is voorbehouden aan de raad. Bij onduidelijkheden over de interpretatie in de gemeentelijke verordeningen over financiële consequenties, dient de raad aan te geven welke uitleg hieraan moet worden gegeven. Deze uitleg vormt de basis voor een aanpassing van de verordening.

Toetsingskader

In het toetsingskader is per wet, regeling of verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing of sprake is van financiële rechtmatigheid. Het gaat daarbij om het recht op, de hoogte van en de duur van financiële aanspraken jegens de gemeente. De daadwerkelijke toetsing door de interne organisatie maakt duidelijk of sprake is van financiële onrechtmatigheid. De gedane constateringenvormen de basis voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college aan de raad.

Verantwoordingsgrens

De verantwoordingsgrens is een door de raad vastgesteld bedrag, waarboven het college de afwijkingen moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens valt binnen de breedte van 0% tot 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves. Onder afwijkingen wordt verstaan fouten (dus het niet naleven van wet- en regelgeving) en/of posten

waarvan bij het college onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid (omdat bijvoorbeeld juristen van mening verschillen over een aanbesteding).

De verantwoordingsgrens betekent dat rechtmatigheidsfouten pas in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen en toegelicht, wanneer zij boven het door de raad vastgestelde percentage komen. In artikel 10 lid 2 van de Financiële Verordening is een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten inclusief dotaties aan reserves opgenomen. Daarnaast is in artikel 10 lid 3 van deze verordening opgenomen dat in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken het totaal van de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan 10% van de verantwoordingsgrens door het college wordt toegelicht.

3.6 Relevant wettelijk kader

Op dit VIC-plan zijn van toepassing:

- Artikel 212 en artikel 213 van de Gemeentewet
- De "Financiële verordening gemeente Drimmelen" ex artikel 212 van de Gemeentewet
- De "Verordening controle financiële beheer en organisatie gemeente Drimmelen 2023" ex artikel 213 van de Gemeentewet
- De "Controleverordening gemeente Drimmelen" ex artikel 213 van de Gemeentewet
- De Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV van oktober 2024.

4. Aanpak Verbijzonderde Interne Controle

Het VIC jaarplan is een dynamisch document waarbij jaarlijks, in overleg met de accountant en de organisatie-eigen identificatie van risicovolle processen, zal worden gezien welke processen onderdeel van de VIC zullen uitmaken en wat de diepgang van de betreffende werkzaamheden zal zijn. In principe worden de processen in de controle betrokken waar:

- Op één of andere wijze significante uitgaande en inkomende geldstromen plaatsvinden;
- Registraties of verstrekkingen plaatsvinden waaruit direct of indirect financiële rechten of verplichtingen voort kunnen vloeien.

Ook bekeken wordt of er processen zijn die voor de controle van belang zijn op basis van:

- Financiële relevantie vanuit de risicoanalyse;
- Invoering nieuwe wet- en regelgeving;
- Verbeteracties uit voorgaande controles;
- Effectiviteit en efficiëntie, zoals bedoeld in artikel 213a van de Gemeentewet

Hieronder worden drie mogelijke controlemethoden genoemd. Welke methode het meest effectief en efficiënt is, hangt af van de specifieke situatie en de doelstelling van een controle. Soms zijn beide methoden mogelijk maar is de ene doelmatiger dan de ander. In andere gevallen kan het zijn dat maar één methode effectief is.

4.1 Controlemethode

Procesgericht

De procesgerichte controle is met name gericht op de kwaliteit van (hoofd)processen, het in beeld brengen van de beheersmaatregelen binnen het proces en de werking van die beheersmaatregelen in de praktijk. De procescontroles worden uitgevoerd onder andere aan de hand van beleidsnota's en waar aanwezig beschrijvingen van het proces (al dan niet weergegeven in flowcharts). De werking van de beheersmaatregelen die zijn opgenomen in de (hoofd)processen worden d.m.v. lijncontroles getoetst op de werking in de praktijk.

Systeemgericht

Bij de systeemgerichte controles wordt o.a. de logische toegangsbeveiliging (gebruik wachtwoorden, toegang tot menu's) en de borging van de functiescheiding in de applicaties beoordeeld (rollen, autorisaties, autorisatiemenu's). Hierbij wordt aandacht besteed aan de autorisaties tot het vastleggen van vaste gegevens van cliënten en crediteuren (bankgegevens e.d.). Deze controle is gericht op het toetsen van het proces zelf. Is de inrichting van een proces goed en wordt daadwerkelijk gewerkt zoals het proces is opgezet?

Gegevensgericht

Controle waarbij de resultaten en producten van een proces worden getoetst en niet zozeer de totstandkoming (het procesverloop zelf). Gegevensgerichte controles worden vastgesteld aan de hand van documentatie en de financiële administratie.

Bij de gemeente Drimmelen wordt momenteel vooral gebruikgemaakt van gegevensgerichte controles. De ambitie is om over te gaan op gestandaardiseerde, procesgerichte interne controles. De exacte uitwerking hiervan zal in 2025 verder worden vormgegeven. Het VIC-plan zal worden bijgesteld op basis van de voortgang en ontwikkelingen op het gebied van interne beheersing.

4.2 Controle omvang

De bepaling van de controleomvang op het Sociaal Domein wordt mede gebaseerd op de omvang van de financiële stromen, rechtmatigheidsbevindingen uit voorgaande jaren en (nieuwe) risico's. De controle wordt gegevensgericht uitgevoerd met een steekproefomvang van minimaal 25 posten BUIG, minimaal 25 beschikkingen Wmo en Jeugdwet 20 beschikkingen (10 per halfjaar), waar lasten uit volgen voor het controle jaar. De omvang is afgestemd met de accountant.

Voor het bepalen van de omvang van een gegevensgerichte controle op de overige processen die niet tot het Sociaal Domein behoren gelden de aantallen in onderstaande tabel

Aantal te controleren dossiers		
Controleperiodiciteit	Standaard omvang	Bij fout in standaard omvang
Jaarlijks	1	1
Kwartaal	2	2
Maandelijks	2	3
Wekelijks	5	8
Dagelijks	20	32
Meerdere keren per dag	25	40

We behoudende mogelijkheid om op basis van materialiteit en fout bevindingen uit het verleden, af te wijken van bovenstaande controle omvang.

4.3 Materialiteit

Alle posten die groter zijn dan het bedrag van de uitvoeringsmaterialiteit, of waar een aanvullend een specifiek risico onderkend (bijv. bij grondexploitatie of schattingsposten zoals voorzieningen), maken onderdeel uit van de controle. De uitvoeringsmaterialiteit wordt als volgt berekend:

- Volgens de controleuistregel die ook accountantskantoren hanteren betreft de materialiteit 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. De uitvoeringsmaterialiteit is 65% van dit bedrag.

4.4 Afwijkende controlefrequentie

In voorkomende gevallen mag het management team op voorstel van de concerncontroller besluiten af te wijken van het controleplan. Zij brengt het college op de hoogte van dit besluit en de onderliggende motivatie. Structurele wijziging van uitgangspunten geschiedt via een nieuw vast te stellen controleplan. De genoemde uitgangspunten zullen zoveel als mogelijk worden toegepast. Deze geven echter een ideaalsituatie weer. Het vergt een aantal jaren om de uitvoering van de (verbijzonderde) interne controle op dat niveau te brengen. Als het controleplan niet volledig is gevolgd, wordt dat in de rapportages van de (verbijzonderde) interne controle duidelijk gemotiveerd en aangegeven wat de vervolgacties voor het volgende jaar zullen zijn.

4.5 Planning verbijzonderde interne controle

De verbijzonderde interne controles worden periodiek uitgevoerd en rapportages volgen in twee fasen. De keuze voor een twee fasen opzet is bewust gemaakt: spreiding van controles over meerdere fasen betekent dat over kortere periodes verantwoording dient te worden afgelegd en minder steekproeven per fase hoeven worden getrokken. Dit heeft als absolute voordelen dat de werkdruk rondom de controles beperkt blijft en eventuele geconstateerde financiële afwijkingen van de norm tijdig, d.w.z. vóór de vaststelling van de jaarrekening, kunnen worden hersteld. Een spreiding van controles over twee fasen is echter niet in alle gevallen nuttig of haalbaar. Voor een groot deel heeft dit te maken met natuurlijke controlemomenten in de te controleren processen. Zo is het bij de subsidies het meest zinvol om de verbijzonderde interne controles uit te voeren na de toekenning en vaststelling van de subsidies (twee fasen) en bij bijvoorbeeld het leerlingenvervoer (tweejaarlijks controlemoment) na de toekenning (één fase).

De eerste fase van de (verbijzonderde) interne controles betreft de maanden januari tot en met juni, de tweede fase betreft de maanden juli tot en met december. De uitkomsten van de eerste fase van de controles dienen als input voor de interim controle van de accountant.

Uitgangspunt is dat de verbijzonderde interne controle een continu proces is en niet alleen plaatsvindt rondom de twee momenten dat de accountant langskomt bij de interim controle en jaarrekeningcontrole. In de eerste plaats wordt de verbijzonderde interne controle uitgevoerd door de lijnorganisatie zelf. De verbijzonderde interne controle vindt gedurende het hele jaar plaats.

Indien bij het toetsen één fout wordt ontdekt, dient het aantal te toetsen beheersmaatregelen te worden verhoogd met 60% (bij 25 naar 40, bij 5 naar 8 en bij 2 naar 3). Bij twee of meer fouten wordt er vanuit gegaan dat de beheersmaatregelen onvoldoende werken (ervan uitgaande dat de fout niet geïsoleerd kan worden). Dit zal leiden tot een gegevensgerichte controle, waarbij omvangrijke steekproeven moeten worden getrokken.

4.6 Foutenevaluatie bij de controles

Als er fouten worden geconstateerd, dient eerst te worden vastgesteld of het financiële fouten of niet-financiële fouten betreffen. Niet-financiële fouten zijn wel aandachtspunten voor de administratieve organisatie en interne beheersing die worden gerapporteerd, maar worden niet meegenomen in de foutenevaluatie. Geconstateerde financiële fouten kunnen in twee categorieën worden ingedeeld.

Structurele fout: een fout die zich niet alleen voordoet in het onderzochte geval, maar ook in de rest van de massa. Als met zekerheid een deel van de massa kan worden bepaald waarin de fout zich voor doet (isoleren), is het eventueel mogelijk deze fout te herstellen.

Incidentele fouten: een incidentele fout heeft een eenmalig karakter (bijvoorbeeld gefactureerd bedrag is niet conform overeenkomst). Om te bevestigen dat de fout inderdaad incidenteel is voor de gehele massa, moet de steekproef uitgebreid worden voor die betreffende beheersmaatregel. Algemeen gangbare norm voor uitbreiding van de steekproef is 60% van het oorspronkelijke aantal (bij 25 uitbreiden naar 40, bij 5 naar 8 en bij 2 naar 3).

4.7 Integrale controle

In sommige processen is de populatie zodanig klein of kan de hele populatie zodanig snel gecontroleerd worden, dat wordt gekozen voor een integrale controle.

5. Rapportage

Tweemaal per jaar wordt een integraal rapport van bevindingen, conclusies en aanbevelingen voortkomend uit de verbijzonderde interne controle door de interne controle-functionarissen opgesteld. Voor BuiG en Wmo (sociaal domein) is dat vier maal per jaar. De rapportages worden besproken met de concerncontroller. Na akkoord van de concerncontroller worden de rapportages besproken met het management team en de portefeuillehouder.

6. Verbijzonderde interne controles 2025

In 2025 zal de interne beheersing van de volgende processen door een VIC worden getoetst:

- Uitkeringen (BUIG)
- Participatie- en re-integratie
- Inburgering
- Wmo
- Jeugdwet
- Inkopen en aanbestedingen
- Personeel
- Subsidies
- Belastingen
- Leges omgevingsvergunningen
- Verhuur
- Grondaan- en verkopen
- Treasury
- Specifieke uitkeringen

Per proces wordt een procesanalyse uitgevoerd, waarbij mogelijke risico's in de processen worden besproken, met de wijze waarop deze worden beheerst. Van de in opzet aanwezige beheersmaatregelen wordt via een lijn controle vastgesteld of deze beheersmaatregelen ook daadwerkelijk bestaan en werken. De aandachtspunten worden opgenomen in controlememo's per proces en in de integrale rapportage.

Concerntoel bespreekt de controlememo's met de proceseigenaren en bewaakt gedurende het jaar de opvolging van de aanbevelingen van de interne controle-functionarissen (PDCA).

6.1 Sociaal Domein

In onderstaande tabel zijn de controles uit het Sociaal Domein, per proces/stroom voor 2025 opgenomen.

Proces	Te verrichten werkzaamheden
Uitkeringen BUIG	Steekproefcontrole op de rechtmatigheid van verstrekte inkomensvoorzieningen (Participatiewet, Bbz, loaw, loaz, Loonkostensubsidie). Controle van de aansluiting tussen de sub administratie en financiële administratie
Participatie en re-integratie	Steekproefcontrole op de rechtmatigheid van uitgaven in het kader van arbeidsondersteuning en re-integratie. Controle van de aansluiting tussen de sub administratie en financiële administratie
Inburgering	Controle op de rechtmatigheid van verstrekte (individuele) inburgeringsvoorzieningen.

VIC-plan 2025

Pagina 12 van 16

Wmo	Steekproefcontrole op de rechtmatigheid van verstrekte Wmo voorzieningen. Beoordelen productieverantwoordingen met controleverklaring Wmo begeleiding en hulp bij het huishouden.
Jeugdwet	Controle op het gemeentelijk toegangsproces voor Jeugdhulp.

6.2 Overige Processen

In onderstaande tabel zijn de controles, buiten het Sociaal Domein, per proces voor 2025 opgenomen. Daarbij is het uitgangspunt genomen dat de gemeente Drimmelen wil voldoen aan het wettelijk minimum om het college een rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen laten geven.

Proces	Te verrichten werkzaamheden
Aanbestedingen	Uitvoeren van een spendanalyse op basis waarvan wordt vastgesteld of voldaan is aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen. De spendanalyse als volgt opbouwen: <ul style="list-style-type: none">• Opzetten van een overzicht met inkopen bij leveranciers over de afgelopen 4 jaar en aangegane verplichtingen voor de komende jaren• Vanuit het overzicht bepalen wat mogelijke risicodossiers zijn en vervolgens met de volgende acties het aantal risicodossiers afpellen:<ul style="list-style-type: none">◦ Inkopen die qua aard of omvang kunnen worden uitgesloten, omdat ze onder grensbedragen blijven◦ Inkopen die via inkoopbureau rechtmatig zijn aanbesteed◦ Inkopen die in voorgaand jaar in controle door accountant en/of VIC rechtmatig zijn bevonden• De risicodossiers die overblijven worden in werksessies met daarbij budgethouders en financieel adviseurs besproken en benodigde informatie wordt aangeleverd door financieel adviseurs/budgethouders• Op basis van aangeleverde informatie worden risicodossiers voorzien van conclusie rondom rechtmatigheid
Inkopen incl. betalingsverkeer	<ul style="list-style-type: none">• Review op de controle op de bestelling, levering, factuur, betaling, goedkeuring• Review op de controle op de betalingen• Controle op wijzigingen in de crediteurenstamgegevens
Personeel	<ul style="list-style-type: none">• Controle van de aansluiting tussen de sub administratie en de financiële administratie op de salarisbetalingen• Controle op de rechtmatigheid van declaraties• Controleren van indienst en uitdienst mutaties• Controle van de bruto/netto berekening
Subsidies	<ul style="list-style-type: none">• Steekproefcontrole op vaststellingen• Steekproefcontrole op subsidieaanvragen/toekenningen
Belastingen	<ul style="list-style-type: none">• Steekproef op aan te leveren informatie aan SVHW (WOZ-waarden).• Beoordelen verantwoording met controleverklaring vanuit TOG en de uitkomsten van de door externe accountant uitgevoerde controle bij SVHW

VIC-plan 2025

Pagina 13 van 16

	<ul style="list-style-type: none">• Controleren van de aansluiting tussen verantwoording SVHW en financiële administratie
Leges omgevingsvergunningen	<ul style="list-style-type: none">• Dossiercontrole voor de controle op de rechtmatigheid van de leges• Controle op de juistheid van de tarieven• Controle van de aansluiting tussen de sub administratie en financiële administratie
Verhuur	<ul style="list-style-type: none">• Dossiercontrole voor de controle op de rechtmatigheid van de verhuur• Controle op de juistheid van de tarieven• Controle van de aansluiting tussen de sub administratie en financiële administratie
Grondaan- en verkopen	<ul style="list-style-type: none">• Dossiercontrole voor de controle op de rechtmatigheid van de grondaan- en verkopen
Treasury	Integrale controle op afgesloten en verstrekte geldleningen waarbij wordt vastgesteld of deze in overeenstemming met treasury statuut hebben plaatsgevonden.
Specifieke Uitkeringen	<ul style="list-style-type: none">• Inventarisatie te verantwoorden Specifieke uitkeringen (SiSa verantwoording)• Beoordelen aanwezigheid verantwoordingsinformatie per te verantwoorden regeling / specifieke uitkering (toetsingkader regeling; aanvraag; beschikking; lasten-overzicht; aansluiting FA)• Deelwaarneming bij elke specifieke uitkering met een omvang van meer dan €100.000 per jaar.

7. Fraude risicoanalyse

Het thema fraude is de afgelopen jaren een belangrijk onderwerp in het maatschappelijk verkeer. Dit mede naar aanleiding van enkele grote schandalen wereldwijd en het negatieve effect dat fraude kan hebben op (overheids)organisaties. Op basis van de theorie achter de fraudedriehoek kan fraude zich voordoen wanneer sprake is van de aanwezigheid van drie factoren: gelegenheid, druk/motivatie en rationalisatie (voor jezelf rechtvaardigen van fraude).

7.1. Doel fraude risicoanalyse

Het identificeren en inschatten van de risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie over de ingeschatte risico's op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude door middel van het opzetten en implementeren van geschikte manieren om op die risico's in te spelen en het op passende wijze inspelen op fraude of vermoede fraude die tijdens de controle is geïdentificeerd.

7.2 Definities

Fraude

Een opzettelijke handeling door een of meer leden van het management, met sturing belaste personen, werknemers of derden, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te verkrijgen;

Frauderisicofactoren

Gebeurtenissen of omstandigheden die wijzen op een stimulans of druk om fraude te plegen of die een gelegenheid scheppen om te frauderen.

7.3 Aandachtspunten accountant

Er wordt veel waarde gehecht aan het opstellen van een dergelijke frauderisicoanalyse en het creëren van bewustwording binnen de gemeentelijke organisatie. Een frauderisicoanalyse biedt een goede houvast bij de toetsing van het M&O-criterium als onderdeel van de rechtmatigheidscontrole door de accountant nu en als onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording door het college op termijn.

VIC-plan 2025

Pagina 14 van 16

VIC-plan 2025

Pagina 15 van 16

7.4 Opstellen frauderisicoanalyse

De gemeente Drimmelen heeft nog geen organisatie brede fraude risicoanalyse opgesteld. Dit staat gepland voor, begin 2025. Hiervoor worden risicotafels met het management team en de vak afdelingen georganiseerd, waarbij de volgende aanpak wordt gevolgd:

- Identificeren van risico's;
- Wegen van risico's op aspecten kans dat het zich voor doet en de impact als het zich daadwerkelijke voordoet;
- Beoordelen van risico's (accepteren, verzekeren, voorkomen, beheersen);
- Koppelen van een risico-eigenaar per risico;
- Uitkomst van risicotafels opnemen in de P&C-cyclus.

7.5 Controle

De controle op mogelijke fraude maakt onderdeel uit van de huidige verbijzonderde interne controles. In de werkprogramma's zijn werkstappen opgenomen die gericht zijn op het identificeren van frauderisico's. Deze aanpak stelt de gemeente in staat om risico's te signaleren die kunnen leiden tot afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude

Concreet wordt beoordeeld welke soorten opbrengsten en processen aanleiding kunnen geven tot dergelijke risico's. De risicoanalyses worden daarom procesgericht uitgevoerd. Daarnaast worden de uitkomsten van de risicotafels opgenomen in de Planning- en Controlecyclus (P&C-cyclus) om risico's structureel te monitoren en beheersen.